

AdRem

Nummer 11

November 2016

ïSucculent a" Afdeling ïDe A chterhoek"

Opgericht september 1975

Verenigingsavonden:

Iedere tweede donderdagavond van de maand in "**Kruidenhof te Mal-lum**" In Eibergen.
Aanvang 20 00 uur.

Contributie:

Lidmaatschap € 15,00 per jaar. Te voldoen op bankrekeningnummer IBAN NL09RABO0356715841 t.n.v. Cactusvereniging "De Achterhoek".

Naast de contributie voor de afde-ling, moet er ook nog € 27,00 con-tributie aan de landelijke vereniging "**Succulenta**" betaald worden.

Redactie:

Henk Viscaal.

Informatie:

Voor informatie over de vereniging kunt u op de hiernaast staande adressen terecht, of op de vereni-gingsavonden zoals hierboven vermeld staat.

Bestuursleden:

Voorzitter:

H.W. Viscaal,
Brinklaan 31,
7261 JH Ruurlo.
0573 452005

Secretaresse:

A. Heijnen,
Kuipersweg 9,
7107 BC Winterswijk.
0543 564314

Penningmeester:

D. Hoogstraten,
Rozenkamp 8,
7151 VN Eibergen.
0545 472778

Leden:

T. Welman,
Julianastraat 17,
7161 CP Neede.
0545 295813

J. Hardiek,
M. Krusemanstraat 122,
7513 HM Enschede.
053 4301499

AdRem

JAARGANG 36 NO 11 NOVEMBER 2016

WAT ER WEER ALLEMAAL AAN DE HAND WAS

Het zit er weer op en de gewone gang van zaken moet weer opgepakt worden. Nu viel ik bij thuiskomst niet met mijn neus in de boter, maar in een aantal klusjes die geen uitstel duldden. Wat natuurlijk blijft en wel degelijk je gedachtenwereld beheersen zijn de herinneringen aan een geweldige reis.

Namibië is een geweldig land en wanneer je dan een reisgenote hebt die dezelfde interesses met je deelt, dan kan dat de reis alleen maar ten goede komen. Misschien ben ik wat meer plantgericht en zij wat meer vogelgericht, maar al met al hebben we een redelijk evenwicht bereikt. De reis is redelijk goed verlopen en we hebben slechts een maal de pech van een totaal kapot gereden band gehad. Gelukkig was er een bereidwillige boer die zelfs het wiel voor mij verwisseld heeft. Ik vraag me daarbij af of ik er zo'n onhandige indruk maakte of dat de man van nature erg vriendelijk was en bereid om iedereen met pech te helpen. Gelukkig haalden we de stad om een nieuwe band te kopen waarbij ook nog bleek dat de linker voorband ook langzaam aan het leeglopen was.

Eigenlijk niet vreemd deze bandenpech, want het wegennet in Namibië is voor het overgrote gedeelte onverhard.

Leuk detail tijdens de reis was, toen we met de eigenaresse van een van de verblijfplaatsen in gesprek kwamen de naam Ter Brugge viel. Dit in verband met een samenwerking van organisaties in Namibië. Op mijn vraag of deze mevrouw een broer had die Albert heette kon ze bevestigend antwoorden. Maar zei er wel bij dat die al een tijd geleden overleden was.

Wat is de wereld dan klein want deze Albert was dezelfde Ter Bruggen die de oudere leden onder ons zich kunnen herinneren van de geweldige lezingen die hij over Zuid-Afrika gaf. Wat is de wereld dan eigenlijk klein.

Omdat deze reis goed bevalen is gaan we waarschijnlijk volgend jaar weer op reis alleen weten we nog niet waarheen.

H.V.

PLANT VAN DE MAAND

ARIOCARPUS KOTSCHOUBEYANUS

Op het internet is een Engelse site over dit geslacht te vinden. Het zijn Engelse enthousiastelingen en de naam van de site is "Living Rocks of Mexico".

Deze naam is niet zo vreemd, want wanneer je in de natuur de planten vindt, krijg je het idee of de planten dood zijn. Wanneer je echter op het goede moment op de goede plaats bent, kun je de planten in bloei bewonderen. Hiermee is meteen het bewijs geleverd dat de planten wel degelijk levend zijn.

Het vinden van de planten is, zeker

waar het de soort kotschoubeyanus betreft, een lastige kwestie. In de eerste plaats is daar de grootte van de planten en vooral in de tweede plaats is het zich terugtrekken in de aarde van de planten. Soms zie je in de modder waarin ze gestaan hebben alleen een flauw afdrukkel van de plant. Wanneer je echter het eerste exemplaar hebt gevonden, weet je hoe je moet kijken en zoeken en is de volgende snel gevonden. Je ontdekt dan ook dat het op de plek waar je eerst niets vond, de planten in ruime mate voorkomen.

Zoals op de bijgevoegde foto's te zien is zijn er meerdere verschijningsvormen van de plant te vinden. De bovenste foto is een plat stervormig planten van ongeveer 3,5 cm in doorsnede. Het plantje heeft een penwortel en trekt zich in droge tijden een eindje terug in de aarde. Dit is ook de reden dat ze soms zo moeilijk te vinden zijn

omdat ze bedekt zijn met aarde of modder. De onderste foto laat een spruitende exemplaar van de soort zien.

Beide planten hebben bloemknoppen. De bovenste staat al een week met deze knop en wil maar niet verder open gaan. Bij het onderste exemplaar ben ik bang dat de knop zal verdrogen, zeker nu de temperaturen buiten teruglopen en dat ik nu aangewezen ben op het gevelkacheltje dat mij kas vorstvrij moet houden. Misschien heb ik geluk.

H.V.

FOTOGALERIJ

EEN DAGJE NAMIBIË

26 September, de grote dag is aangebroken. We gaan naar Namibië.

We zijn Joke Stomps en ik. Joke is de onderwijzeres waar mijn kinderen bij in de klas gezeten hebben en die bij Annie in de klas op de kweekschool heeft gezeten. We hebben een nachtvlucht en gaan redelijk op tijd naar Frankfurt.

Maar goed ook, want bij Keulen is de boel afgezet en we moeten een omweg nemen. Na een flinke omweg komen we een aantal kilometers verder weer op dezelfde weg. Toch heeft die tocht meer dan een paar uur geduurd. Gelukkig maar dat we op tijd zijn vertrokken. Toch hebben we nog tijd over wanneer we op de luchthaven komen.

Na het inchecken en de wachttijd kunnen we eindelijk aan boord. Problemen met de baga-

geruim zorgt er voor dat we later dan gepland vertrekken.

Na een vlucht van 10 uur komen we op de luchthaven van Windhoek aan. Koffers halen, douane passeren en dan de auto halen. Eigenlijk valt het met de tijd wel mee.

Dan in de auto en links rijden. Wanneer je eenmaal rijdt valt het wel mee, maar ergens wegrijden en na een bocht moet je toch goed de kop er bij houden.

Lang leve de TomTom. We rijden direct naar onze eerste verblijfplaats toe. Onderweg zien we al wel onze eerste bavianen, parelhoevers en diverse roofvogels.

Onze eerste slaapplek is Urban Camp. We hebben hier een tent gehuurd. Zeer luxueus met twee goede eenpersoonsbedden en nog loopruimte tussen de bedden ook.

We lopen, wanneer we ons gesetteld hebben, de stad in. Het blijft wel wennen al dat links rijden. Ik wil wat geld pinnen maar heb mijn pas niet geactiveerd, dus maar even wat van Joke geleend. In een winkelcentrum hebben we gelunched en wat boodschappen gehaald.

Het is hier aangenaam warm, maar zeker niet te heet.

In het kamp in de kantine een goede maaltijd gebruikt en dan vroeg naar bed, want slapen in een vliegtuig is niets voor mij en de volgende dag wil ik wel fit zijn. Gezien de nachtvlucht geldt deze dag al wel als dag twee.

H.V.

HAWORTHIA TRUNCATA VAR. TRUNCATA.

Ruim 25 jaar geleden werd ik lid van Succulenta, afd. De Achterhoek. Ik had al wel een aantal jaren wat cactussen op de vensterbank, maar het werd pas echt serieus toen er een kas in de tuin kwam. Een van de eerste ontmoetingen met de mensen van de Achterhoek was met Bas van Gelder, op dat moment bekend in de Achterhoek als de dominee met cactussen op zolder. Een bijzonder mens, moet ik zeggen. Hij moest, om gezondheidsredenen, zijn verzameling wegdoen. Ik had toen de mogelijkheid om flink wat van zijn planten te kunnen kopen. Na 25 jaar leven verschillende planten nog en zij heten dan ook “de van Geldertjes”. Daarbij zit *Haworthia truncata* var. *truncata*.

(*Truncata* betekent afgeknot). Het was toen al een flinke plant en ondertussen heeft hij een doorsnede van ongeveer 30 cm. Ik vind, als ik heel eerlijk ben, vooral de haworthia's met venstertjes het mooist. De vorm van de blaadjes is het aantrekkelijkste deel, want de bloei stelt niet zo heel veel voor. Ook doet zich het vreemde verschijnsel voor dat de bloemsteeltjes vrij snel omknakken en verdrogen. Zal wel een kwestie van water geven zijn, zoals iedereen weet, ben ik daar nogal zuinig mee. Maar dit jaar heeft de plant extra zijn best gedaan, met flink wat bloemsteeltjes, dus vandaar een verhaaltje. Groeiplaats is in de Kleine Karoo vlak bij Calitzdorp en Oudtshoorn, met een jaarlijkse regenval van 125 tot 250 mm vooral in de herfst. In de zomer is het er erg heet. De plant wordt gevonden half begraven in de aarde met alleen de venstertjes boven. Bij ons staat de plant uiteraard boven de grond, anders verrot hij. Deze soort maakt mooie clusters. De blaadjes zelf zijn 30 mm breed en 7 mm dik. Dit soort informatie heb ik uit *The Genus Haworthia* van Charles L. Scott. Waar ik toch verbaasd over ben, is dat de zomers daar heet zijn, moet dus de plant tegen een stootje kunnen, maar

mijn ervaring is dat hij direct zonlicht haat, half-schaduw daar voelt hij zich het prettigst bij.

Werner Rauh schrijft echter in zijn *Die Grossartige Welt der Sukkulente*, dat de plant zich bij ons het best op zijn gemak voelt in de half-schaduw. Alles klopt dus weer.

Diddy

PUZZEL

1	2	3	4		5	6	7	8	9		10	11	12	13
14				15		16					17			
		18			19		20			21		22		
23	24		25			26		27			28		29	
	30	31		32			33			34		35		
36			37		38				39		40		41	
		42		43		44			45	46		47		
48	49		50		51		52	53			54		55	
56		57		58		59		60			61	62		
	63		64		65		66			67				68
69		70		71		72			73			74	75	
76	77		78		79		80				81		82	
83				84		85				86		87		
88			89						90					91
92						93						94		

HORIZONTAAL

1 noodkreet, 5 vakantieganger, 14 elpenbeen, 16 dapper, 17 verstand, 18 smook, 20 punt, 22 zelfkant, 23 laatstleden, 25 ent, 27 zwarte stof, 29 muzieknoot, 30 reeds, 32 aardappelsoort, 34 deel van een boom, 36 boom, 38 iets scheel, 40 fraai, 42 bijwoord, 44 lengtemaat, 45 geheel de uwe, 47 metaal, 48 openbaar ministerie, 50 insect, 52 stemming, 55 soortelijk gewicht, 56 hoofddekseel, 58 tussenstuk, 60 reeds, 61 plaats op de Veluwe, 63 getemd, 65 verbrandingsrest, 67 via, 70 onderricht, 72 deel van een schip, 74 vis, 76 weer,

VERTICAAL

1 deel van de voet, 2 en volgende, 3 tod, 4 koudestreek, 6 gereed, 7 niet goed, 8 plaats in Noord-Holland, 9 Meer in Amerika, 10 regeringsreglement, 11 boom, 12 rivier in Duitsland, 13 afspraak, 15 kleur, 19 groente, 21 hoofddekseel, 24 stuk stof, 26 slaginstrument, 28 mannelijk dier, 31 jong dier, 33 rivier in Duitsland, 35 hok, 36 halt, 37 verdragingsmiddel, paar, 41 rivier in Frankrijk, 43 kinderspeelgoed, 46 voorzetsel, 49 bijwoord, 51 opbergmiddel, 53 soort verlichting, 54 herkauwer, 57 hoeveelheid, 59 groende, 62 spoe-

78 bevel, 80 boom, 82 titel, 83 familie-
lid, 84 Hongaars componist, 86 deel
van een plant, 88 verbruikt, 89 drink-
gerei, 90 van schil ontdoen, 92 verblijf-
plaats voor de nacht, 93 rangtelwoord,
94 open strook in het bos

dig, 64 snijwerktuig, 66 niet dezelfde,
67 public relations, 68 toetje, 69 voor-
stelling in de slaap, 71 greep, 73 voeg-
woord, 75 reptiel, 77 jeugdblad, 79
woonboot, 81 speelgoed, 85 deel van
een vissersvaartuig, 86 damterm, 87
zangstem, 89 diergeluid, 90 naschrift,
91 bijwoord

*Onder de inzenders van de goede oplossing van de puzzel wordt een
plantje verloot.*

TWEE HOBBY'S GEMAKKELIJK TE COMBINEREN

We gaan ook deze maand door met drie planten van ons eigen flora.

Als eerste deze maand Herts munt (*Mentha longifolia*) uit de familie van de lipbloemigen (*Labiatae*). Een vaste plant die paarse bloemen geeft in juli tot september en tot 90 cm hoog wordt. De plant komt in Nederland algemeen voor langs de grote rivieren, elders zeldzaam, zelfs totaal niet in Limburg. Zoals de naam *longifolia* al zegt, zijn de bladeren langwerpig en van onderen vaak witachtig. De geur en smaak is weinig aangenaam. De plant wordt ook wel bosmunt genoemd. De plant groeit op vochtige plaatsen.

De Torenkruid (*Arabis glabra*) is de tweede plant van deze maand uit de kruisbloemigen familie (*Cruciferae*). Dit is een licht giftige plant die twee jarig is. De witte bleekgele bloemen verschijnen van mei tot in juli en de plant wordt meer dan 1 meter hoog. Deze zeldzame plant komt voor op stenige plaatsen langs de IJssel en Rijn en ook in Limburg die voedselrijk zijn. De plant staat op de Rode lijst. De plant is in de winter groen, de onderste bladeren zijn ruw en blauwgroen van kleur. De plant werd vroeger als geneeskruid gebruikt. De naam *Arabis* wordt gebruikt voor deze planten omdat het planten zijn die vaak op droge grond groeien (*Arabis*=Arabië). *Glabra* betekend glad. Nadat de plant zaad heeft sterft hij af maar de stengel blijft nog een hele tijd overeind staan.

Als derde de Knolboterbloem (*Ranunculus bulbosus*) uit de ranonkelfamilie (*Ranunculaceae*). Ook deze vaste plant is giftig en wordt in het weiland niet

door het vee gegeten. De plant heeft zoals bijna alle Boterbloemen gele bloemen die verschijnen van april tot juni en wordt tot 50 cm hoog. Hij komt vooral voor op zandgronden, die kalkrijk zijn, in weilanden en bermen. De stengel is aan de voet knolvormig verdikt. De naam *Ranunculus* is in het Latijn de verkleinwoord rana wat Kikker betekend. Alle boterbloemen groeien dan ook vaak op vochtige tot zeer vochtige grond waar vaak kikkers voorkomen. *Bulbosus* betekend knol of bol. De plant komt algemeen voor in het rivierengebied en op Texel, maar is elders zeer zeldzaam.

Tot de volgende maand.

Jur

BREMRAAP

Tijdens een toer door Toscane kwam ik op een camping in de buurt van Siena. Op de plek waar de camper stond bloeide een tongorchis. Dat beloofde iets goeds voor het veld wat dicht bij de camping ligt. Gewapend met twee camera's en mobieltje werd er door het veld gestruind dat vol stond met diverse planten uit verschillende families kruidachtigen en bolgewassen. Als eerst natuurlijk de tongorchis (*Serapias vomeracea*) die ook op de camping stond. Ook diverse andere soorten orchissen groeiden daar, zoals de bijenorchis, (*Ophrys apifera*), zadelorchis (*Ophrys bertolonii*) en hondskruid (*Anacamptis pyramidalis*), ook een orchidee al zou de Nederlandse naam dat niet zeggen. Tussen wat hogere vegetatie stond een bremraap.

Bremraap (*Orobanche*) is een plant uit de bremraapfamilie (*Orobanchaceae*). Het is een eenjarige of overblijvende plant die parasiteert op andere planten omdat zij zelf geen chlorofyl heeft is ze afhankelijk van de voedingsstoffen en water van de gastheer. Orobanche is afgeleid van het Oudgriekse 'orobos' wat erwt betekent en 'agchein' wat wurgen betekent. Het zaad van de bremraap dringt in een wortel van gastheer en daar ontstaat een onderaardse knol waaruit na verloop van tijd een of meer stengels naar buiten breken. Deze knol wordt raap genoemd.

De bloem van de bremraap is tweeslachtig (een bloem met zowel mannelijke als vrouwelijke geslachtsorganen) en wordt besto-

ven door bijen, hommels en bepaalde soorten wespen. Er worden duizenden zaden gevormd die door water, wind en dieren worden verspreid. Het zaad is jarenlang kiemkrachtig. Zodra het zaad een wortel van de waardplant vindt maakt ze een worteluitloper die zich met de wortel van de gastheer verbindt.

Er zijn verschillende soorten bremrapen die diverse planten als gastheer hebben. Soms hebben bremrapen de naam van de gastheer zoals de klimobremraap, de kKlavervreter en de tijmbremraap.

Sommige bremrapen parasiteren op eetbare gewassen, zoals de hennepvreter. Deze is niet kieskeurig en kan hele productievelDEN met diverse soorten groenten besmetten zodat er niets geoogst wordt.

Met recht is dit een ongewenst onkruid.

Tot welke soort bremraap de plant op de foto behoort weet ik niet.

De planten stonden verspreid in het veld.

Trudy

Bremraap

Hondskruid

Orobanche

MET EEN BOEKJE IN EEN HOEKJE

De boekwerken van de DKG (Duitse cactusvereniging) vallen nu bijna met de regelmaat van de klok door de brievenbus. Je moet dan wel lid zijn van die Duitse vereniging. Dit om op die manier de btw te omzeilen.

Ditmaal wordt het geslacht *Eriosyce* behandeld. De titel van het boek geeft dat al aan. Binnen dit geslacht zijn nu een aantal plantensoorten laten we zeggen ingelijfd. De planten kennen we onder een andere geslachtsnaam.

Het betreft hier de geslachten *Horridocactus*, *Neoporteria*, *Pyrrhocactus*, *Thelocephala* en *Islaya*. Wanneer je die geslachtsnamen kent en dan een plant onder een andere naam ziet is dat op zijn minst vreemd. Historisch zijn er al diverse discussies geweest tussen bijv. Bacjeborg en Ritter en meer recent tussen Donald en Hunt.

Het boek begint dan met het noemen van de geslachtsnaam en dan de namen van de *eriosyce* zoals die nu zijn.

In alfabetische volgorde worden dan de afzonderlijke soorten behandeld. Aan de zijkant van de pagina's staat dan de oorspronkelijke geslachtsnaam waaronder de meesten van ons de plant nog kennen vanuit het verleden.

De behandelde soorten gaan vergezeld van prachtig fotomateriaal. Ook wordt aan de hand van een duidelijke foto de vindplaats van de planten vermeld.

De beschrijving van de planten beeindigt met een commentaar op de beschreven planten. Er wordt dan informatie gegeven over de planten en de plaats waar ze gevonden worden.

Aan het eind wordt nog ingegaan op het feit dat deze planten voorkomen op het zuidelijk halfrond.

Daar liggen de seizoenen net andersom als bij ons. Ook de weersomstandigheden worden hier genoemd. In het bijzonder de inkomende mist, wat minder licht en een bepaalde mate van vochtigheid met zich meebrengt.

De plaatsnamen die bij de kaartjes gegeven worden doen bij mij de herinnering weer herleven aan een schitterende reis door Chili. Maar ook de reis naar Argentinië werd weer in de herinnering opgeroepen. Veel van de planten die behandeld worden heb ik in de natuur gezien. Een leuk boek dat goed leesbaar is en een welkome aanvulling op mijn verzameling. Een aanrader voor die mensen die lid zijn van de Duitse cactusvereniging.

H.V.

ONDER ONS GEZEGD

Verslag van de bijeenkomst op donderdag 13 oktober 2016.

We sturen een kaartje naar Ina Bennink die ziek is. Ze heeft de ziekte van Wegener, een ontsteking aan de binnenkant van de bloedvaatjes. Dit zit in de nieren, zij werken maar meer voor 28 procent. Ina krijgt chemo in de vorm van tabletten aangevuld met prednison. Het is dus best heftig. Zij moet ook erg goed oppassen dat ze geen verkoudheid of zelfs longontsteking erbij krijgt. Ze doet iedereen de hartelijke groeten.

Henk is met vakantie naar Namibië dus houden wij deze keer onze ruilavond. Dit is altijd erg gezellig, er verwisselen veel plantjes van eigenaar. Sommigen gaan met nog meer plantjes naar huis dan dat ze gekomen zijn. We kletsen nog even na en gaan dan redelijk op tijd naar huis wat Diddy niet erg vindt, want zij is snipverkouden en moet hoesten.

Henk doet via de mail ook iedereen de groeten en we horen in november wel hoe de reis geweest is.

Annie

Tongorchis

Zadelorchis

Bijenorchis

AGENDA

Uitnodiging voor de bijeenkomst op donderdag 8 december 2016 in de “Kruidenhof te Mallum” in Eibergen.

Aanvang 8 uur.

Agenda:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Foto- en praatavond.
3. Rondvraag.
4. Sluiting.

Agenda donderdag 10 november 2016:

1. Opening. Mededelingen. Ingekomen stukken.
2. Lezing Trudy over Indonesie.
3. Pauze en verloting.
4. Vervolg lezing
5. Rondvraag.
6. Sluiting.

Met vriendelijke groeten en tot ziens,
Het bestuur.

Jaarprogramma 2016

- 14 Januari   Henk Viscaal lezing Zuid-Afrika 2015.
- 11 Februari   Jaarvergadering + Rob Hoogstraten.
- 10 Maart   Lezing Jan Lubbers Corsica.
- 14 April   Lezing Geert Borgonje Jordanie en Israel.
- 30 April/1 Mei   Lenteweekend.
- 12 Mei   Diddy Hoogstraten Tuinreis.
- 28 Mei   Cactusreisje.
- 9 Juni   Tuinbezoek Diddy en Rob Hoogstraten.
- 14 Juli   Tuinbezoek.
- Augustus   Vakantie.
- September   Gert Ubink lezing.
- 13 Oktober   Ruilavond.
- 10 November   Lezing Trudy.
- 8 December   Praat / Spel ? Fotoavond.

OPEN DAG

ZATERDAG 3 JUNI 2017

Mijnsherenweg 20
1433 AS Kudelstaart

Tel. 0297 326880
Fax. 0297 343089

Inhoud

Plant van de maand	146
Fotogalerij	147
Een dagje Namibi	148
Haworthia truncata var. truncata.	150
Puzzel	152
Twee hobby's gemakkelijk te combineren	154
Steengoed	156
Met een boekje in een hoekje	158
Onder ons gezegd	159
Agenda	160